

İnsanlarda hastalığa sebep olan patojenlere ilişkin bilgiler

Dang humması nedir?

Dang humması dang virüsü tarafından tetiklenen bir vektörel hastalıktır. Virüsler Aedes türü sivrisineklerden insanlara bulaşır. Bu sivrisinekler özellikle tropikal ve subtropikal bölgelerde bulunuyor. Dang humması, tropikal ve subtropikal bölgelerin büyük bölümlerine yaptıkları seyahatten dönen kişilerde ateşin en sık görülen sebepleri arasında yer alıyor.

Dang humması nasıl bulaşır?

Dang virüsleri özellikle sarı humma sivrisineğinin (Aedes aegyptii) sokmasıyla insanlara bulaşır. Orta Amerika, Güney Amerika, Güneydoğu Asya veya Afrika'nın bölümleri gibi subtropikal ve tropikal bölgelerde bulunuyorlar. Sivrisinekler günün her saatinde sokabilir ancak ağırlıklı olarak gündüzleri aktifler ve sıklıkla sabahın erken saatlerinde ve akşam alacakaranlıkta sokuyorlar. Yağış dönemlerinde bulaş riski son derece yüksektir.

Aedes sineğinin bir diğer alt türü olan Asya kaplan sivrisineği (Aedes albopictus) Avrupa'nın güney kesimlerinde de bulunuyor. Geçmişte dang humması ara sıra buraya da bulaşmıştır.

Prencip olarak insandan insana doğrudan bulaş gerçekleşmez.

Hastalarda ne gibi hastalık belirtileri görülür?

Çoğu vakada dang virüsü hiç belirti oluşturmaz veya birkaç gün ile bir hafta sonra azalan hafif belirtiler oluşturur. Klasik dang humması önce grip benzeri semptomlarla kendini hissettirir. Başlangıçta 40 dereceye varan ateş, titreme ve baş ağrısı tipiktir. Baş ağrısı genellikle gözlerin arkasında güçlü bir baskı hissi olarak hissedilir. Buna ek olarak belirgin kas ağrısı ve eklem ağrısı da eklenir. Bu nedenle dang hummasına "kırık kemik humması" da denir. Ayrıca vücutta küçük, pembemsi lekelerin olduğu bir deri döküntüsü de olabilir. Lenf bezleri şişebilir. Sıklıkla klasik dang hummasının semptomları tamamen ortadan kalkması birkaç hafta sürer.

Hastaların çok küçük bir bölümü dang hummasının ağır bir halini geçirebilir. Özellikle çocuklar ve daha önce dang enfeksiyonu geçiren kişiler risk altındadır.

Hastalığın ağır halinde şiddetli karın ağrısı, kusma, nefes darlığı ve bilinç bozuklukları gibi diğer semptomlar da eklenir. Hastalığın seyrinde tipik olarak pıhtılaşma bozuklukları meydana gelir. Bunun belirtileri ciltte küçük, nokta biçiminde kanamalardan burun kanamasına ve iç kanamaya kadar olabilir.

Dang hummasının ağır hali dolaşım ve organ yetmezliğine yol açabilir. Dang humması erken teşhis edilip tedavi edildiğinde ölüm oranı %1'in altındadır. Almanya'da hastalığın ağır biçimleri ve dang humması nedeniyle ölüm vakaları son derece nadirdir.

Hastalığın kuluçka süresi ne kadardır ve bulaşıcılık ne kadar sürer?

Bulaştıktan ilk semptomların ortaya çıkmasına kadar geçen süre genellikle 4 ile 7 gündür. Daha nadiren semptomlar 3 gün sonra veya ancak 14 gün sonra ortaya çıkar. Hasta, virüsü kendi kendine başka insanlara bulaştıramaz. Yani iğne batmasıyla yaralanma gibi durumlar dışında diğer insanlar için bulaşıcı değildir.

Ancak enfekte kişi bir Aedes sineği tarafından sokulursa virüs sineğe bulaşabilir. Bu sinek daha sonra sokma yoluyla diğer insanları enfekte edebilir.

En fazla risk altında bulunan kişiler kimlerdir?

Özellikle tropikal ve subtropikal bölgelerde yaşayan insanlar dang virüsüyle enfekte olabilir. Almanya'da bu durum özellikle Orta Amerika, Güney Amerika, Güneydoğu Asya veya Afrika'nın bölümlerine seyahat eden insanları etkiler. Güney Avrupa'nın bazı kesimlerinde bulaş, bahsedilen diğer bölgelere kıyasla çok daha nadiren meydana gelir. Belirli kişi grupları dang hummasının ağır seyri için yüksek risk altındadır:

- ▶ 15 yaş altı çocuklar
- ▶ Halihazırda bir kez dang virüsü ile enfekte olmuş kişiler

Hastalık durumunda nelere dikkat etmeliyim?

Dang humması için özel bir tedavi yoktur. Hastalık halinde örneğin ateş düşürücüyle yalnızca hastalık semptomları tedavi edilir. Ağrı durumunda yüksek kanama riski nedeniyle belirli ağrı kesiciler (ibuprofen, asetilsalisilik asit) alınmamalıdır. Bu nedenle ilaç almadan önce doktorunuzla görüşün. Dang hummasının ağır seyirleri hastanede tedavi edilmelidir.

Kendimi nasıl koruyabilirim?

Sivrisinek ısırıklarından korunma

Dang hummasına karşı korunmanın en iyi yolu seyahatte sinek sokmasına karşı korunmaktır. Bunun için aşağıdaki tedbirler uygundur:

- ▶ Mümkün olduğunca vücudunuzu örten kıyafetler giyin.
- ▶ Sineğe karşı koruyucu maddeleri (kovucular) cildinize sürün. Güneş kremi kullanırken kovucuları uygulamadan önce bunun iyice emilmesine izin verin.
- ▶ Kıyafetler de sineğe karşı koruyucu maddelerle daha itici hale getirilebilir. Ürünün kullanım talimatlarını dikkate alın.
- ▶ Pencerelere ve kapılara sineklik takın veya cibinlik kullanın.
- ▶ Mümkün olduğunca iklimlendirilmiş ortamlarda bulunun.
- ▶ Mümkün olduğunca durağan sulardan veya diğer açık su kaynaklarından uzak durun.

Aşı

Dang hummasına karşı 2023'ün başından bu yana dang aşısı mevcuttur. Kasım 2023'te Daimi Aşı Komisyonu (STIKO) bu aşı için bir öneri yayınladı. STIKO yalnızca 4 yaşından büyük ve daha önce bir kez doğrulanabilir bir şekilde dang virüsü ile enfekte olmuş (yani dang virüsü enfeksiyonunun laboratuvar onayı gerekli) kişiler ve

- ▶ riskli bir bölgeye seyahat planlayan kişiler veya
- ▶ endemik bölgelerin dışında dang virüsleriyle (örn. araştırma kurumlarında veya laboratuvarlarda) özel faaliyetlerde bulunan kişiler.

Aşı laboratuvarında kanıtlanmış bir dang virüsü enfeksiyonundan en erken 6 ay sonra yapılmalıdır.

Yeterli bir aşı koruması için en az 3 aylık arayla iki doz aşı gereklidir.

Nerelerden bilgi edenebilirim?

Daha fazla bilgi ve danışmanlık için Yerel Sağlık Müdürlüğü hizmetinizde bulunmaktadır. Dang hummasının bildirilmesi gerektiği için buradan mevcut durum ve hastalıkla başa çıkma konusunda bilgi edinebilirsiniz.

Konuya ilişkin daha fazla uzmanlık bilgisini Robert Koch-Institut'un www.rki.de/dengue sayfasında bulabilirsiniz.

Özellikle aşı hakkındaki sık sorulan soruların cevaplarını burada bulabilirsiniz:
<https://www.rki.de/SharedDocs/FAQ/Dengue/FAQ-Liste.html?nn=2397556>.

Dang aşısı hakkında STIKO önerilerine ilişkin uzmanlık bilgilerini https://www.rki.de/DE/Content/Infekt/EpidBull/Archiv/2023/Ausgaben/48_23.pdf?__blob=publicationFile adresinde bulabilirsiniz.

Seyahat edecekler, yurt dışındaki seyahat rotalarının dang virüsünün yayıldığı bölgeler arasında olup olmadığını Dışişleri Bakanlığının seyahat ve güvenlik notlarından öğrenebilir: www.auswaertiges-amt.de.

Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (Centers for Disease Control and Prevention) sayfasında dang virüsünün yayıldığı bölgelerin bulunduğu bir dünya haritasını İngilizce dilinde bulabilirsiniz:

<https://www.cdc.gov/dengue/areas-with-risk/>.

STEMPEL

Yayıncı:

Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung, Köln.
Tüm hakları saklıdır.

Bundesverband der Ärztinnen und Ärzte des Öffentlichen Gesundheitsdienstes e.V. iş birliği ve Robert Koch-Institut onayıyla hazırlanmıştır.

Bu kamu bilgilendirmesi www.infektionsschutz.de ana sayfasında ücretsiz indirilebilir.